

gerne var ved at komme frem, idet reden indeholdt 2 unger og 3 æg; sidstnævnte var af en mørk blaagrøn farve med spredte sortebrune prikker.

25. Maj saa ORS. BUSCH og Cand. jur. E. BECH reden.

27. Maj besaa ca. 50 Medlemmer af D.O.F. reden, uden at hunnen lod sig forstyrre (sml. D.O.F.T., 1934, p. 151).

31. Maj saa jeg atter til reden, men da var den tom, og der var intet spor af ungerne. Formodentlig er det en af skovens talrige Skovskader, som har plyndret reden. — Denne findes nu paa Zoologisk Museum.

Hannen fik jeg desværre ikke selv at se, men den blev iagttaget af konservator MØHL HANSEN den dag, han fotograferede reden.

OLE SCHELDE

Dompap, Han og Hun i Følge, blev i Vidnes Nærværelse set 17. Juni 1934 i den lille Granplantage imellem Svenskevejen og Mølleaaen ved Strandmøllen. J. P. JENSEN

28. September 1934 iagttog jeg i Hornbæk store Plantage 2 Dompapper, tilsyneladende Hunner, flyve fra en gammel Eg og sætte sig 10—15 m fra mig paa en udgaaet Gren lidt fra hinanden. Med en klagende Lyd gik den ene Fugl nu langs Grenen henimod den anden Fugl og næbbedes med den, som om den vilde mades. Herefter fløj de begge. — Desværre erindrer jeg ikke nu, om begge Fugle havde sort Kalot, men jeg er sikker paa, at det var Dompapper, og at den ene maa have været en Unge efter hele dens Adfærd at dømme. Det er jo saaledes sandsynligt, at der er udruget et Kuld i Nærheden, da de nordfra kommende Fugle vel næppe kan være ankommet paa saa tidligt et Tidspunkt. ANDR. BARFOD

DOMPAPPEN, *PYRRHULA P. PYRRHULA* (L.), SOM YNGLEFUGL PAA BORNHOLM

AF

BERNT LØPPENTHIN

Bornholm er utvivlsomt den Del af Danmark, hvor den skandinaviske Race af Dompappen først er optraadt som Ynglefugl, og dette er næppe nogen Tilfældighed, da saavel

Bornholms Beliggenhed som Naturforhold, der jo i langt højere Grad end i den øvrige Del af Landet minder om de svenske, maa tages i Betragtning. — I de senere Aar har Forf. opholdt sig en Del paa Bornholm, udelukkende for at gøre Iagttagelser over Fuglefaunaen. Jeg havde egentlig tænkt mig at offentliggøre hele Udbyttet paa en Gang, men det har hidtil ikke været mig muligt at virkeliggøre Tanken om et større Arbejde om Bornholms Fugle. Imidlertid blev Spørgsmaalet om ynglende Dompapper i Danmark jo nu aktuelt, hvorfor jeg antager, at en samtidig Meddelelse om Bornholms rugende Dompapper vil frembyde nogen Interesse.

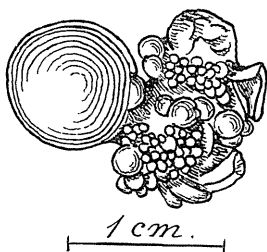
I det foranstaaende er givet et Antal Meddelelser om Dompapper, der er iagttaget paa Sjælland i Rugetiden, tildels Angivelser, som udelukker enhver Tvivl om, at det har drejet sig om Ynglefugle. Alle stammer de fra de seneste Aar, men det er maaske værd at bemærke, at de sikre Fund af Yngelen selv alle er gjort i 1934. Det drejer sig utvivlsomt om en Nyindvandring af Arten, thi hvor tavs Dompappen end forholder sig paa Ynglepladsen, kan den næppe tænkes at have ynglet paa Sjælland i en længere Aarrække og være overset, da flere — ja, maaske de fleste — af de Steder, hvorfra Iagttagelserne stammer, bliver regelmæssigt eller hyppigt besøgt af Ornithologer.

Paa Bornholm er Dompappen sikkert optraadt som Ynglefugl i en Snes Aar, men sandsynligvis heller ikke stort længere. Fra ældre Tid foreligger der ikke noget. BENZON, ERICHSEN, FISCHER og THEOBALD saa ikke Arten i Maj—Juni 1858 og 1862; FISCHER (l. c.) nævner den i alt Fald ikke, og JENSEN-TUSCH (l. c., p. 159), som levede adskillige Aar paa Almindingens østligste Skovpart, Lindesbjerg, omtaler i 1907 kun Dompappen som Vinterfugl. SEIER, der bor paa Almindingens vestligste Skovpart, Segen, angiver (l. c., p. 226), at han i Juli 1916 lagde Mærke til et Par Dompapper, som holdt til i Terrænet Syd for hans Bolig. ARNE LARSEN meddeler om Dompapunger (in litt., 18. Februar 1935): » . . . det maa have været Sommer 1916 . . . der sad tre nyudfløjne Unger i et lille Egetræ, sammen med en af Forældrene, saa vidt jeg husker en ♂.« I Slutningen af Juli 1924 iagttog C. E. ANDERSEN (SALOMONSEN, p. 28) ♂ ♀ og store Unger sammesteds,

Nord for Rønne. MANNICHE (l. c., p. 224), bemærker, at en Dompaprede blev fundet paa Bornholm i 1924; sandsynligvis er det ANDERSEN's Iagttagelse, der ligger til Grund for denne Angivelse, en Formodning, som SEIER (l. c., p. 226) dog ikke synes at have haft, da han anfører begge Navne uden Sammenhæng. — I Somrene 1926 og 1927 iagttog SEIER atter Dompapper parvis paa samme Sted som 1916. 27. Maj 1930 saa han 2 Dompapper parres, og 11. September 1931 iagttog han paa nært Hold en endnu uudfarvet ♂ i Almindingen, utvivlsomt en indfødt bornholmsk Fugl. Sandsynligvis er det den samme Fugl, HØRRING (l. c., p. 261) omtaler som fundet død ved Rønne 11. September 1931.

Forf.'s Ophold paa Bornholm er faldet i Aarene 1928 (2.—12. Juni), 1930 (5.—25. Maj og 16.—20. Oktober), 1931 (28. Maj—6. Juni og 14.—24. Juli), 1934 (15.—21. Maj og 8.—24. Juni). — Under alle mine Besøg har jeg iagttaget Dompapper, flest 1930 og 1931, hvilke Aar jeg tilbragte Broderparten af Tiden i Skovene og især i Almindingen, utvivlsomt den af de bornholmske Skove, som huser de fleste Dompapper, baade paa Grund af dens Størrelse og dens Karakter. Fuglene maa nok siges at foretrække Plantninger af Naaletræer, specielt af Graner, men iøvrigt holder de til overalt i Blandingsskovomraaderne, hvor de færdes baade i Løvtræer og i Naaletræer. Iøvrigt skal jeg undlade at fremkomme med længere biologiske Redegørelser her, da mine Erfaringer om Dompappernes Væremaaede paa Ynglepladsen i alt væsentligt — for ikke at sige fuldstændigt — stemmer overens med HOLSTEIN's Iagttagelser (D.O.F.T., 1935, p. 3—13). — Ogsaa paa Bornholm er Dompapperne ikke bange for at komme ind til Huse og Have i Sommertiden. Saaledes har afd. Skovrider K. BRAMSEN, Rømersdal, Almindingen, en Mand, hvis Person, Interesse og Velvilje overfor mig jeg nok skal vide at huske, fortalt mig, at han ofte havde set et Par Dompapper i sin Have, hvor de især holdt til ved et Par store *Chamaecyparis*. Højest sandsynligt har Fuglene haft Rede i et af disse Træer, men helt sikkert kunde det ikke oplyses; ved mine Besøg saa jeg nok Træerne, men uden Dompapper. — Selv har jeg flere Gange hørt og set Dompapper lige udenfor Koldekildehus, hvor jeg har boet alle andre Aar end 1928.

Da jeg 1928 for første Gang kom til Bornholm, saa jeg i de første Dage ikke noget til Dompapperne. Halvt tvivlende hørte jeg paa Beretninger om deres Forekomst om Sommeren. 8. Juni kom imidlertid J. CHR. HARBOE til Bornholm for at slutte sig til mig i et Par Dage; han var gaaet en lille Tur alene, og ved Tilbagekomsten meddelte han, at han havde truffet 2 ♂♂ af Dompappen. Vi gik straks sammen hen til Stedet (Lilleborg), men uden at se noget til Fuglene. Næste Dag var vi der igen, og denne Gang havde vi bedre Held; vi fik meget hurtigt Øje paa (de?) 2 ♂♂, men ♀♀ kunde vi ikke finde nogen af. — Mere blev det ikke til i 1928.

Pinx : G. THONSON

Ovarium af Dompap, *Pyrrhula p. pyrrhula*, ♀ ad. Gammelborg, Almindingen, 20. Maj 1930.

Anderledes gik det i 1930. Under Opholdet i Maj gik der praktisk talt ikke en Dag, hvor jeg ikke traf Dompapper et eller flere Steder i Almindingen. 8.—10. Maj holdt en Flok, bestaaende af begge Køn, men flest ♂♂, til i Nærheden af Christianshøj Station, og ♂♂ foredrog ivrigt deres bugtaleriske Sang, der af HOLSTEIN i det foregaaende ret træffende er betegnet som »spilledaase-lignende«. Flokken opløste sig imidlertid snart, og i Resten af Maj Maaned traf jeg kun Dompapper enkeltvis eller parvis. Jeg saa ofte Fuglene jage hinanden, mens de udstødte de knapt hørlige »Di-dit-dit«-Lyde, som blev gentaget i hurtig Rækkefølge. En Gang saa jeg 2 ♂♂ fare af Sted efter samme ♀. Rede med Æg eller Unger lykkedes det mig dog ikke at finde. ♂♂, jeg skød (se Listen p. 20), havde imidlertid opsvulmede Testikler, ca 5 mm i Diameter [paa ♂ ad., skudt 17. Oktober 1930 var Testes ca 2 mm og paa ♂♂, skudt om Vinteren, ca 1 mm]. — ♂ ad. og ♀ ad., skudt 20. Maj 1930, færdedes sammen og var saaledes utvivlsomt et Ynglepar. ♂'s Testes var som beskrevet. ♀'s Ovarium opbevaredes i Alkohol og er gengivet paa hosstaaende Skitse; foruden den viste, store Ægcelle fandtes endnu et modent Æg knust i Bughulen. Fuglen har været ved Æglægning og maa derfor anses for et fuldgodt Bevis for Artens Ynglen paa Bornholm.

I Oktober 1930 saa jeg talrige Dompapper og skød nogle Stykker. Imidlertid var det jo nu saa langt henne paa Aaret, at Tanken om muligt foreliggende svenske Træfugle — i alt Fald tildels — næppe kan afvises. ♀ juv., faldet ved Christiansø Fyr 17. Oktober 1920, i Zoologisk Museums Samlinger, støtter forøvrigt ogsaa denne Formodning. Bemærkes skal det dog, at ♂ juv. fra Almindingen 17. Oktober havde Ungens graabrune Fjer paa Bugen og Brystets Sider, samt i en smal Stribe ved Næbroden.

1931 traf jeg ligesom i 1930 Dompappen meget hyppigt; naar jeg færdedes i Almindingen, saa jeg Arten omtrent hver eneste Dag. For den første Iagttagelsesdag, 28. Maj, noterede jeg: »Dompap hørtes flere Gange i Almindingen.« 20. Juli iagttog jeg ♂ og ♀ sammen i Rø Plantage, i en ret høj og tæt Granbevoksning, hvor det var praktisk talt umuligt at følge Fuglenes Adfærd i alle Enkeltheder; jeg iagttog dem en Timestid, men saa forsvandt de totalt for mig, og Unger kom mig ikke for Øje. — Reden fandt jeg heller ikke dette Aar, men 24. Juli kom jeg over en Familie i Almindingen (Hareløkkerne). Foruden de gamle Fugle var der 2—4 Unger, og en af dem saa jeg ganske tydeligt i Kikkert; den var i den karakteristiske Ungedragt, graa uden sort Kalot. Da jeg vilde liste mig nærmere, fløj Fuglene og forsvandt for mig.

1934 tilbragte jeg megen Tid ved Kysten og paa Ertholmene som udsendt af Naturfredningsraadet, hvorfor der blev forholdsvis mindre Tid til at færdes i Almindingen end de foregaaende Aar. 1934 saa jeg da heller ikke saa meget til Dompapperne. 22. Juni iagttog jeg en ♀, der fløj alene omkring, og efter hele Adfærdet at dømme samlede den utvivlsomt Føde til sine Unger; den hoppede søgende omkring i de nederste levende Grene af nogle store Graner, og naar den fløj fra Træ til Træ, holdt den sig undertiden svirrende paa samme Plet i Luften. Efter en Stund fløj den sin Vej, men lidt efter havde jeg den atter foran mig; et Stykke Tid senere forsvandt den paany og i samme Retning som første Gang. Desværre kunde jeg ikke anvende mere Tid til at gennemsøge Terrænet (Granbjerg), da jeg var optaget af Forberedelserne til Ekskursion med D.O.F.'s Medlemmer, der skulde ankomme næste Dag (se D.O.F.T., 1934, p. 151—155). Som nævnt (l. c., p. 155)

saas paa denne Tur et Par Dompapper ved Rytterknægten, og Arten hørtes paa Christianshøj.

Dompappen yngler sikkert ret almindeligt i de bornholmske Skove og Plantager. I Almindingen, hvor Forf. som nævnt har truffet langt de fleste, kan Arten i alt Fald ingenlunde kaldes sjælden.

9 bornholmske Dompapper viser følgende Maal:

♂ ad.	Almindingen	9. 6.1928	Næb: 12 mm	Vinge: 96 mm
♂ ad.	Almindingen	8. 5.1930	— 11 -	— 92 -
♂ ad.	Almindingen	8. 5.1930	— 11 -	— 91 -
♂ ad.	Almindingen	20. 5.1930	— 11 -	— 90 -
♀ ad.	Almindingen	20. 5.1930	— 11 -	— 89 -
♀ ad.	Almindingen	17.10.1930	— 11 -	— 92 -
♂ ad.	Almindingen	17.10.1930	— 11 -	— 94 -
♂ juv.	Almindingen	17.10.1930	— 11 -	— 89 -
♂ juv.	Slotslyngen	19.10.1930	— 11 -	— 89 -

En sjællandsk Ynglefugl viser følgende Maal:

♂ ad. Jægerspris 9.7.1934 Næb: 11 mm Vinge: 90 mm

50 danske Vinterfugle viser følgende Maal i mm:

♂♂	Næb: 2 × 12, 18 × 11, 5 × 10.
	Vinge: 2 × 97, 1 × 96, 3 × 95, 8 × 94, 3 × 93, 7 × 92, 1 × 90.
♀♀	Næb: 14 × 11, 11 × 10.
	Vinge: 1 × 95, 2 × 93, 4 × 92, 2 × 91, 11 × 90, 3 × 89, 1 × 88, 1 × 86.

Efter Maalene viser de danske Ynglefugle altsaa god Overensstemmelse med de Dompapper, som i stort Antal besøger os om Vinteren. De paa Sjælland og Bornholm rugende Dompapper maa altsaa henregnes til Racen *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula* (L.).

Paa Zoologisk Museum har jeg haft Lejlighed til at undersøge 10 Dompapper (7 ♂♂ og 3 ♀♀), stammende fra det europæiske Fastland (bl. a. Rumænien, Østrig, Tyskland). De viser ret store Maal: 4 ♂♂'s Næb er 11 mm, 3 viser 10 mm;

Vingerne er 97, 92, 91, 90, 90, 88, 88 mm. Alle ♀♀'s Næb er 10 mm; Vingerne er 88, 88, 87 mm. — Imidlertid er ingen af dem Ynglefugle. 2 er Fangenskabsfugle, hvor Schweiz er angivet paa Etiketten som Fædreland, men som man næppe har Lov at sætte for stor Lid til. De 8 resterende Eksemplarer er Vinterfugle fra Maanederne November—Januar, saa for en stor Dels Vedkommende drejer det sig næppe om *Pyrrhula pyrrhula coccinea*, men om nordlige Dompapper, *P. p. pyrrhula*, skudt i Vinterkvarteret. Jeg udelader derfor hellere dem alle af Betragtning.

Af britiske Dompapper, *Pyrrhula pyrrhula nesa*, har jeg undersøgt 4 paa Zoologisk Museum (3 ♂♂ og 1 ♀). Alle havde Næb paa 9 mm, og Vingerne var 84, 83, 83 (♂♂) og 79 (♀) mm, altsaa betydelig mindre end de danske Ynglefugles. — De 2 Racer *P. p. nesa* og *P. p. coccinea* viser samme Maal. HARTERT (l. c.) angiver kun Farveforskel, og ifølge WITHERBY (l. c., p. 77) kan ♂♂ af de 2 Racer overhovedet ikke skelnes, ♀♀ derimod nok ved Hjælp af Farven. — Efter dette kan man roligt sige, at ingen af de fra Danmark til Undersøgelse foreliggende Dompapper tilhører den sydlige Race.

Pyrrhula pyrrhula coccinea yngler i Slesvig-Holsten og højst sandsynligt ogsaa paa den danske Side af Grænsen. Der skal i alt Fald oftere være set Dompapper om Sommeren i det sydligste Jylland. Et haandgribeligt Bevis foreligger dog næppe endnu, derimod nok tvivlsomme Beretninger; saaledes findes velskrevne Meddelelser om Dompappens Yngleforhold i Sønderjylland i Danske Fugle (II, p. 196—197, 1928 og III, p. 109—113, 1931), overfor hvilke Meddelelser jeg dog mener, at der maa tages ubetinget Forbehold.

Til Slut vil jeg benytte Lejligheden til at takke Museumsinspektør, Mag. scient. R. HØRRING for sin Imødekommenhed ved at laane mig Sammenligningsmateriale af Skind af Dompapper fra Zoologisk Museums Samlinger.

Litteratur.

FISCHER, J. C. H.: Nogle Iagttagelser over Bornholms Fugle. Naturhistorisk Tidsskrift, 3. Række, 1. 2., 1863.

- HARTERT, DR. ERNST: Die Vögel der paläarktischen Fauna. Berlin, 1910—1923.
- HØRRING, R.: 50de Aarsberetning om danske Fugle. Meddelelser om mindre almindelige danske Fugle. Vid. Med. Nat. For., Bd. 97, 219—270, 1934.
- JENSEN-TUSCH, L.: Liste over Fugle iagttagne paa Bornholm særlig i Almindingen. D.O.F.T., I, p. 155—160, 1907.
- LØPPENTHIN, BERNT: [Beretning om] Ekskursion til Bornholm og Ertholmene 23. og 24. Juni 1934. D.O.F.T., XXVIII, 1934, p. 151—155.
- MANNICHE, A. L. V., og GERHARD HEILMANN: Danmarks Fugleliv, Bd. III. København, 1930.
- SALOMONSEN, FINN: Bidrag til Kundskaben om Sønderjyllands Fugle. D.O.F.T., XXIV, 1930, p. 9—101.
- SEIER, A. F. V.: Bornholms Fugle. Aakirkeby, 1932.
- WITHERBY, H. F.: A Practical Handbook of British Birds. Bd. I. London, 1920.

YNGLENDE KORSNÆB I HERNINGEGNENS PLANTAGER

AF

ARTHUR CHRISTIANSEN

De store Plantager, som er vokset op paa Jyllands Heder i den sidste Menneskealder, har ændret meget i jysk Natur og Dyreliv. Lyngvidderne med den ubrudte Horisont er ikke mere. Til alle Sider er Synsranden nu takket af grønne Naaleskove, og andre Toner har afløst Hjejls Fløjt. Den mørke Hedenatur var ren og storslaet, men den var dyrefattig. Er Skovene end plantede, saa er deres Dyreliv dog vandret ind af sig selv. Ræve og Kronhorte trives i de milevide Skovstrækninger saavel som de betrængte Krager, Rovfugle, Mængder af Smaafugle, Spætter og Skovhornugler. Mest interessant er det dog nok, at Korsnæbene, som hidtil har været ustadige Ynglefugle i Danmark, nu yngler regelmæssigt i mange Plantager.

Hele Aaret kan man træffe Korsnæb i Plantagerne. Talrige kan de være Efteraar og Vinter, naar Flokke fra Norge og Sverige trækker igennem. I Granplantagerne kommer de sjældnere, holder især til i Plantninger af Østrigsk Fyr, som dækker lange Strækninger. Der strejfer de rundt, altid par-